

L. A. Ring: Kultegning af Arne Lofthus.
(Roskilde Museum).

Arthur Fang:

L. A. RINGS SCT. JØRGENSENBJERG-BILLEDER

»Nu har jeg længe nok boet i et hul og vil gerne op i højden.« På denne spøgefulde måde kunne Ring godt finde på at begrunde sin flytning fra Baldersbrønde til Roskilde. Unægtelig ligger Baldersbrønde gamle skole i et hul i forhold til landevejen, og Uglebjerg i Roskildes nordvestlige udkant er vel en snes meter over Fjorden nok på niveau med Sct. Jørgensbjerg kirke.

Der lå nu ikke så lidt mere bag det øjensynlig så bratte opbrud fra landsby-milieuet til købstaden. Trang til at søge nye motiver var ikke grunden, selvom der var slidt brækket på dem.

I 1913 købte L. A. Ring af Sct. Clara Mølle den endnu tiloversblevne nordligste grund på det lille bakkedrag Uglebjerg. Her var der frit udsyn over Fjorden og en del af »Bjerget« og kikk mod Domkirken og byen.

Efter tegning af Rings gode ven, domkirkearkitekten, L. A. Clemmensen, blev der bygget et gedigent rødstenshus med et rummeligt atelier.

Fra sine besøg i Roskilde kendte Ring lidt til Sct. Jørgensbjerg – måske for lidt. Flygtigt set forekom det ham at være et helt godt landsby-milieu, hvor der både måtte være rigeligt med friluftsmotiver og egnede modeller til genrebilleder. Og lige op til første verdenskrig var der heller ikke så lidt af det gamle bjerg i behold. Endnu var der ikke ryddet op i smøger og gyder. Brøndgade var som i gamle dage, da kvinderne mødtes ved vandposten.

Mand, der ser i sin dør, om regnen er hørt op. 1922. (Statens Museum for Kunst).

Byens og egnens egen bank

AKTIESELSKABET

ROSKILDE BANK

med

AUTOBANKEN

Indkørsel: Hersegade - Udkørsel: Læderstræde

AFDELING: KONGEBAKKEN, ROSKILDE
SCT. HANS HOSPITAL

FILIALER: Sæby, Kr. Hyllinge, Hvalsø, Gundsømagle, Ejby, Jyllinge, Osted,
Karlsunde, Karlsunde strand og Svogerslev

L. A. RINGS SCT. JØRGENSEBJERG-BILLEDER

I det rigtig gamle Smedegade lå de to firelængede bindingsværks-gårde med møddinger uden for på gaden, en halv snes år endnu var her som på Jeppes tid. Efter storbranden i 1923, da bjergets sprøjte brændte inde i en af gårdene - var den centrale del af det gamle bjerg væk. I dag, hvor »velfærdet« måske har »pyntet« lidt rigeligt op, og asbesttage og »butiksruder« har holdt indtog i gamle bindingsværkshuse, ligger Gammel-Bjerget langt borte. Og Ring havde næppe søgt hertil for at male.

Til at begynde med var der altså ingen mangel på frilufts-motiver. Kendt er det monumentale vinterbillede med den lange stråtags-ryg på Berthelsens gård i baggrunden og et hjørne af gadekæret - endnu rigtigt gadekær med et anstændigt hegn omkring. Tre år senere blev det samme motiv taget op, nu er det efterår, og der tærskes med damp. Eventyrlige sædstakke dækker helt for gården, fra lokomobilet stiger røgen lige til vejrs i den stille novemberluft. Også i det uberørte Brøngade fandt Ring flere gange gode motiver. Derimod kom det til at knibe med modeller til genrebilleder. Bjerget var ikke Baldersbrønde, hvor de gik frit omkring og Ring var du's med Per Nielsen, som var så god til at kalke huse, med gårdejer Andersen og gamle Ane - selv landposten lod sig bruge som model. Sådanne folk var der ingen af på Bjerget. Men værre endnu, passende interiører, hvor scenerne ægte kunne udfoldes, fandtes ikke.

Neden for Rings bakke med facade mod Brøngade lå murer Spardu's gamle hus. Her boede hans enke; da hun døde købte Ring huset. Haverne løber side om side og blev snart sat i forbindelse med en trappe. Ring havde sin hensigt med huset; kunne man ikke finde interiører, kunne man vel selv lave et. En stue blev sat istand og udstyret med sammenbragt indbo for at optræde som gammel bondestue. Og så begyndte arbejdet.

Maskinmester Henriksen blev anbragt ved bordenden som sognefoged, der påtegner tjenestepigens

Sognefogeden og den unge pige. 1916.

Kone skænker kaffe for sin mand. 1916.

Charcuterie

OLE BUHL

Brdr. Nielsens eftf.

Fineste kvaliteter

KØD - FLÆSK - PÅLÆG

TLF. 35 03 26

ALGADE 4

Privat: Tlf. 356785

L. A. RINGS SCT. JØRGENSEBJERG-BILLEDER

skudsmålsbog; pigen var fra Rings hushjælp. Eller den gamle vejmand, fremskaffet af vejinspektør C. M. Petersen, blev sat i foldebænken og hans kone til at skænke kaffe. En slags genrebillede blev det vel nok, men Ring var selv den første til at se, det ikke duede. Omgivelserne var ikke ægte og personerne heller ikke – de var ikke en del af stuen, som Ane var det i sin i Baldersbrønde. Det var og blev konstrueret og forsøget opgivet. Derimod var stuen udmærket til at holde gilder i med gode venner.

Selve huset – der senere er helt fornyet – var derimod udmærket som model. Det ses på to af Rings bedste billeder. Det ene »Ved det gamle hus« er at finde i Nationalmuseet i Stockholm, hvor der iøvrigt er en anden fin Ring. Den blankgrønne vedbend, det røde skur i baggrunden og huset selv, hvor er det dejligt malet, alligevel ville Ring have mere: manden der hører hjemme i huset. Det varede tre år, inden han dukkede op, men så var han også den helt rigtige. Slet så vanskeligt har det næppe været med det andet berømte billede »Er regnen hørt op?« I forstuen står smedemester Peter Petersen udstyret med solide sko og en respektabel bomuldspeter. Hvilket strålende kik har han ikke over den helt nye havelåge op mod bagsiden af Kirkegade-husene. Lidt for sig selv i produktionen står billedet fra Strand-Caféens have. Ring har mobiliseret sine børn øjensynlig helt gratis, for der er ikke noget på bordet, mens assurandør Mathiesen har fået lovning på de pilsnere, der gik med, mens det stod på.

Som de gamle friluftsmotiver forsvandt, måtte Ring se sig om efter nye. Kunne det være bedre end at have dem lige uden for døren. Fra skiftende positioner i haven er udsigten ud over fjorden og de gamle huse blevet malet ikke så få gange. Fra og med kirken og til det absolut ikke maleriske hus på hjørnet af Brøngade strakte operationsfeltet sig. Tiden er næsten altid vinter, aldrig den alt for grønne og lysstærke sommer.

Ved Roskilde lystbådehavn. 1917.

Udsigt over Sct. Jørgensbjerg og Roskilde fjord. Vinterdag 1915.
(Statens Museum for Kunst)

TRÆLASTCENTRET

**OTTO
BØNNELYCKE**
TRÆLASTFORRETNING

Københavnsvej 171
Roskilde
Telf. 35 38 00*

Kunsthåndværk

Smukke brugsting
Gaver til gode venner

v/ Nanna Gade Frandsen
ALGADE 55
TELF. (03) 35 85 25

SKOEN DER PASSER

BYENS FØRENDE FORRETNING I KVALITETSFODTØJ

L. A. RINGS SCT. JØRGENSEBJERG-BILLEDER

Hvor Peter Hertz i sin store Ring-monografi når frem til Roskilde-årene hedder det »I Opfattelse, i Udtryksform og Behandling, i malerisk Syn og saglig Karakteristik er der ikke store Forandringer i Rings Kunst fra de første til de sidste Billeder i Roskilde. Øjet beholder sin Skarphed, Haanden sin Fasthed og Penselen sin Træfsikkerhed uforringet, den haandværksmæssige Dygtighed ligger fast i sit Leje«. Og der afsluttes »i sine graastemte Billeder ejer han endnu en Følsomhed overfor Tonerens Forhold som forhen«.

De sidste ord kunne være udtalt om det smukke billede, Roskilde kommune har erhvervet i år. Det har fået et midlertidigt ophold på Biblioteket og gengives her. Et fint og følsomt billede, Rings landskabskunst, når den er bedst. I tidens løb havde han opdyrket en teknisk finesse. Med skarpslebne kniv tilspidsede han pensler hårfint, og de linier de trak står ikke tilbage for deres ophav. Ikke alene i grenenettet på Roskildes billede ses denne streg, den er henåndet over hele baggrunden, for at give luften det vintergrå skær. »Udsigt fra Sct. Jørgensbjerg« er billedets titel, det er malet 1922. Foruden kunstnerisk værdi har det en historisk-topografisk, som kun vil forøges, motivet er allerede i dag ikke mere helt det samme.

De fleste af udsigts-billederne er fra de senere år, men allerede kort efter at have taget ophold på Uglebjerg, har han fundet motivet. For nylig har Statens Museum for Kunst sikret sig et interessant lille billede fra 1915, »Udsigt over tage, vinterdag«. Ring plejede ikke at give skitser fra sig, alt skulle være omhyggeligt gennemarbejdet, her drejer det sig sikkert om et meget hastigt impressionistisk udkast – en prøve på et motiv, som engang med tiden kunne tages op.

På udstillingen af det fine Ring-udvalg, Kunstforeningen for Roskilde og Omegn afholdt i september i år på Biblioteket, kunne man glæde sig både over den lille skitse og Roskildes nyerhvervelse og med gamle smed Petersen fra døren i Spardus hus nyde det lille udsnit af det gamle Sct. Jørgensbjerg.

VALD. EIVIL A/S

AUTORISERET

FORHANDLER

Borgediget 21 - Roskilde - Telf. (03) 358211

Udsigt fra Sct. Jørgensbjerg. Snebillede. 1922. (Roskilde kommune).

**HOTEL
PRINSEN**
*stedet hvor man
spiser bedre*

Prinsesse
BODEGA
*bygge i byens
midte*

ROSKILDE, TELF. (03) 35 80 10

Forsidebillede: Vinter i Roskilde.
Foto: Aerodan Luftfoto.

1967
42. årgang

Udgivet af:

Palle Berthelsen, Niels Munk, Jan Thoresen, Flemming Vessel.
Redaktion og ekspedition: Algade 19,
Roskilde, telf. (03) 35 85 00.

Tryk:

Nielsen & Møllers offset, Roskilde.
Foto: Henrik Clausen m. fl.
Lay-out: Thoresen.

INDHOLD:

Direktør Arthur Fang indleder årgangen med en artikel om maleren L. A. Ring og Sct. Jørgensbjerg, hvorfra han hentede en række af sine motiver.

Journalist Peter Foersom fortsætter med at fortælle om, hvordan det er at bo på Sct. Jørgensbjerg i dag, hvor den gamle bydel trues på flere måder, så Roskilde Byråd har nedsat et særligt Sct. Jørgensbjerg udvalg.

Stud. mag. Hanne Trautner skildrer forfatterinden Ingeborg Buhl gennem et besøg hos hende i Roskilde adelige Jomfrukloster. I fortsættelse af sin artikel fra sidste årgang: »Roskilde under treårskrigen« tegner gårdejer Viggo Larsen på grundlag af omfattende studier et billede af »Romantikkens sønner«, de studenter fra Roskilde Katedralskole, der kom hjem fra krigen med livet i behold.

Arthur Fangs andet bidrag handler om et fornemt fransk ur fra slutningen af 1700-erne, der var i professor Jacob Kornepups eje, derefter købtes af generaldirektør Ole Olsen til slottet Heseløhøj og nu er tilbagekøbt til byen af Roskilde Museum.

Endelig bidrager overlærer Aksel N. Bak til hæftet med artiklen »Den gamle landsby Marbjerg«.

Midt i hæftet, trykt på grå blade, findes »Året i Roskilde«: klip fra små og store begivenheder i det svundne år.

Jul i Roskilde

1967 . 42. årgang